

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Ishaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam po pošti, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje „Katol. škofnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 16 vin. — Uradništvo: Koroska cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroska cesta št. 5, vsprejema naročnine, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne petstote za enkrat 15 vin, za dvakrat 25 vin, za trikrat 35 vin. Za večkratne eglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Na zaprte reklamacije se poštnine prose.

Današnja številka obsega 12 strani.

Nesrečno pravdanje — med kmečkim ljudstvom na Spod. Štajerskem.

Mnogo se govori in piše o veliki škodi, katero povzroča ljudstvu brezmejno uživanje alkoholičnih pijač, osobito žganja. Škoda je dvojna: telesno se slabi slovensko ljudstvo, v gospodarskem oziru pa se okoduje slovenski narod ne le s tem, da grede milijoni slovenskega denarja v izgubo, ampak tudi s tem, da se podpirajo naši najhujši narodni nasprotniki — ptujski izdelovalci žganja.

Proti zlu, katero povzroča alkohol, se vstrajno deluje. Mnogo stori v tem oziru društvo „Sveta vojaka“ v Mariboru, katere stremjenje bi naj podpirali vsi zavedni pristaši S. K. Z.

Ni manjše zlo za kmečko ljudstvo je — nesrečno pravdanje, katero narašča leto za letom. Ker želimo našemu kmečkemu ljudstvu le dobro, moramo povzdigniti svoj glas in svariti pred — nesrečnim pravdanjem. Naše kmečko ljudstvo se mora zavedati, da ne trpe vsled pravedanja samo posamezniki, ampak da trpi cel kmečki stan, če propada, oziroma se slabi kmetija za kmetijo. Kaj je vzrok, da se ljudje pravdajo za vsako malenkost? V prvi vrsti je temu krivo pojemanje medsebojne ljubezni, one krščanske ljubezni, katero uči naša vera in katero preveva vse delovanje krščanskih strank. Ni dovolj, da izpolnjujejo ljudje svoje verske dolžnosti, da grede pri volitvah s krščansko stranko, temveč morajo tudi v vsem svojem življenju, v obveščanju s sosedi, sovaščani itd. upoštevati krščanska načela, zlasti krščansko ljubezen do bližnjega. Če nastanejo kakšni prepri, kar se lahko povsod pripeti, naj se ljudje mirno med seboj razgovore, poslušajo nasvete modrih, izkušenih mož, vsak naj nekoliko odneha in poravnala se bo cela stvar brez pravde, mir in sloga bosta ostala v vasi in sosedje si bodo dobri prijatelji. Kakor hitro pa pride do pravde, bo stranka, ki je propadla, čakala na ugodno priliko, da se maščuje. Pravd ne bo konca in kraja, dokler ne bodeta oba pravdarja zapravila svojih posestev. Narodno in velevažno gospodarsko delo je, ljudi odvracati od pravih, doseči spravo med njimi in delati na to, da vlada med slo-

venskim ljudstvom prava krščanska ljubezen do bližnjega.

Drugi vzrok naraščanja pravih pa je naraščanje števila advokatov na Spodnjem Štajerskem. Med vsemi slovenskimi pokrajinami je Spodnje Štajersko najbolj oblagodarjeno z advokati. Na Kranjskem in Koroskem je zelo malo okrajnih sodnij, pri katerih bi bil kak odvetnik, pri nas je pa zelo malo okrajnih sodnij, kjer bi ne bilo odvetnika, navadno jih je pri vsaki okrajni sodniji celo več. V Ptuj n. pr. je sedaj 5 slovenskih odvetnikov (šesti še baje pride na spomlad) in 2-3 nemški, v Ormožu in Konjicah po 3 odvetniki (2 Slovenca in 1 Nemec), v Ljutomeru, Sv. Lenartu, Smarju, Brežicah, Slov. Bistrici in Slov. Gradcu po 2 odvetnika, v Mariboru in Celju pa — nad 15 odvetnikov. Zanimivo je, da sta po 2 in še več odvetnikov v okrajih, kjer se je ljudstvo, ko je obnavljalo svoje vinograde, moralo precej zadolžiti. V par letih se bo število odvetnikov na Spodnjem Štajerskem še pomnožilo, ker čaka cela vrsta štajerskih kandidatov, ki se bo, ko bo imela pravico, nastanila na Spodnjem Štajerskem. Dokaz, da z naraščanjem števila odvetnikov naraščajo pravde, dobimo na vsaki okrajni sodniji. Dokler ni bilo v okraju odvetnikov, je bilo zelo malo pravih; iste so se zelo pomnožile, ko je prišel prvi odvetnik, naraščale so vedno bolj, ko je prišel drugi, tretji itd. Ta stvar je lahko razumljiva. Dokler ni bilo odvetnika, so šli ljudje na sodnijo in jih je sodnik že z ozirom na to, da si prihrani delo, spravi; ko pa je prišel odvetnik v okraj, jih je mnogokrat poslal sodnik kar k odvetniku ali so šli sami miravnost k njemu in začelo se je pravljanje, ki je požrlo — ne stotisoče, ampak milijone. Gotovo je, da znoši naše ljudstvo na Spodnjem Štajerskem vsako leto — zelo nizko računano — nad 1 milijon kron v odvetniške pisarne in gotovo polovico tega zneska za pravde, katere so nepotrebne. Mi nismo proti odvetniškemu stanu kot takemu, ampak proti prevelikemu številu odvetnikov in proti temu, da se naše ljudstvo radi vsake malenkosti pravda potom odvetnikov. Da se to onemogoči, je treba, da se tudi na Štajerskem ustanove občinski posredovalni uradi, kateri že obstoje v nekaterih deželah, n. pr. na Nižjem Avstrijskem in Kranjskem in katerih uredbo že študira naš deželni odbor. Pri teh uradih lahko sklenejo stranke veljavne poravnave v denarnih terjatvah in pravih do premičnin, o preprih glede mej in služnostih

posestev, o sporih glede posesti, temu uradu mora naznaniti sodišče vsako tožbo radi razžaljenja časti in se mora napraviti pravni poizkus. Z ustanovitvijo takih uradov se bo omejilo nesrečno pravdanje, ker nastane največ pravih radi mej in pravice, katere imamo na tujem posestvu (služnosti) in radi žaljenja časti.

Da se odvrne veliko gospodarsko zlo, katero povzroča nesrečno, nepotrebno pravdanje, je dolžnost vseh, ki žele slovenskemu kmečkemu ljudstvu dobro, da delajo na to, da vlada načelo krščanske ljubezni med našim ljudstvom in se kmalu na podlagi zakona v deželnem zboru ustanove občinski posredovalni uradi.

Iz liberalne stranke.

Slovensko časopisje se zadnji čas veliko bavi z voditeljem štajerske slovenske liberalne stranke, dr. Kukovcem, po našem mnenju mnogo več, kakor si zasluži njegova veljava v slovenski politiki. Kot vestni časnikarji smo radi tega tudi mi primorani govoriti o nekaterih dogodkih v liberalni stranki, s katerimi je zvezano ime dr. Kukovca. Dogodki, o katerih bomo govorili, so značilni za značaj in mišljenje cele liberalne stranke.

Slovenska gimnazija v Celju.

Samostojni nemško-slovenski gimnazijski razred, ki se po krivici imenuje slovenska gimnazija, so nastanjeni v dr. Kukovčevi hiši. Ta hiša je neprijemna za šolo. Zato so celjski Slovenci že mislili na to, da dobi druge prostore. In taki prostori bi se tudi kaj dobili. Toda naenkrat se letos izve, da je dr. Kukovec brez vednosti slovenskih krogov sklenil z vlado novo najemniško pogodbo (v nemškem jeziku!) in da se mu je zvišala najemnina za 800 K. Slovenska gimnazija je s tem zopet za več let potisnjena v zaduhle dr. Kukovčeve prostore.

Toda sedaj pride za liberalno stranko značilna poteza. Vsa liberalna stranka, in posebno njen voditelj dr. Kukovec, je vedel, da je sedaj za več let nemogoče, preseliti slovenske gimnazijske razrede v kak druge prostore. Dr. Kukovec sam je to onemogočil s tem, da je sklenil novo pogodbo. Kljub vsemu temu je priredila liberalna stranka v Celju zborova-

Črtica iz naše zakotne doline.

(Pripoveduje Domen Otilijev).

Poštni voz je že drdral po vijugastem in z novim peskom nasutem klanecu. Daleč v tiho, brezzvezdano noč se je čul njegov ropot, v katerem si raločil v neenakih odmorih tudi bičev pok in zvoneče odmevajoči glas postiljonovega roga. Nebo je viselo nizko nad ozko, zakotno dolino, po kateri se je lovilo še v majhnih sunkih mrzli dihi od severa.

Sredi vasi so se škripaje odprla hrastova vrata in na cesto je stopila visoka moška postava.

„Ze prihaja. Skoraj botu. Hoj, Martin, lučvun!“

Bled pramen je hušnil izza hlevnih vrat in se pomikal počasi na visokem zidu proti cesti. Martin je polglasno mrmraje stopil na cesto. Na ovinku so se že videli temni obrisi sopečih konj poštnega voza. — „Čudno mi je pri srečeh noh. Kaj naj bi bilo na dan pred svetim večerom? Eh“ — je mahnil z roko po zraku — „tiste svinčene plasti gori so krive.“

„Snežilo bo še nocoj“, je dejala postava pred hrastovimi vratmi. „K polnočnici smo šli še vsakokrat po snegu.“

Poštni voz je pridrdral med tem do velikih vrat. Postiljon je švrknul zadnjikrat z bičem in skočil s kozla. Pograbil je Martin vajeti in zavil s konji na dvorišče.

„Nobenega potnika iz mesta?“

„Paž. Stara ženica je vstopila na prvem ovinku. Skoraj bi bil pozabil. Odpri! moram!“

Gospodar in postiljon sta šla čez dvorišče do voza. Medla svetloba olejke, katero je obesil Martin na kozlov rob, je slabo podila temo. Postiljon je odprl vrata, a v vozu se ni nihče genil, da bi izstopil. „Hej, mati, na cilju smo“, je dejal gospodar z višjim glasom. A v vozu tišina. „Kje pa je, uiti vendar ni mogla“, je dejal postiljon s poltihi glasom, snemajoč olejko, in posvetil skozi polodprta vrata...

V kotu je slonela sključena, upognjena ženska postava. Mrtev je bil izraz na začrtanih, uvelih, bledih licih in top pogled iz odprtih, skoraj steklenih oči. Nje roki sta brez življenja sloneli v naročju, kakor da bi bili pripravljeni, sprejeti vračajočega se sina...

„Martin, Katra, luč, ono večje! Hitro!“

Prihitela je Katra s petrolejko: „Joj! Ali je nesreča? Ali je še življenje v njej?“

„Se, a hitro, da jo odnesemo v sobo!“ je odgovoril postiljon. „Takoj! A ti, Martin, po duhovna...“

Čez pol ure se je tujka zavedla. Njene udrt, motne oči, so plašljivo begale po sobi, po predmetih in po nepoznatih obrazih. Iskale so morda kaj drugega, ljubljene, za večno izgubljenega... Morda! Po tihem vzdihu je izustila komaj slišne besede: „Janez, — kje je moj Janez?“

Duhovnik je dal znamenje z roko in okoli stoječi so zapustili sobo.

„Zdi se mi, da jo poznam“, je dejal Martin pred izhodom. „Isti obraz, iste poteze na njem, iste udrti oči, prav kakor Bohoričeve Hance iz Gabrij.“

„Morda je ona“, je pripomnila Katra. „Od tu ni daleč od Gabrij.“

„Tudi jaz mislim tako. Kdo bo neki drug? Saj si nismo vsi tako podobni, da bi se zamenili med seboj. Skoraj gotovo je bila pri sinu v mestu. Študent je, pa je bolan, pravijo...“

Martin se ni motil.

Tujka je bila res Mohoričeva Hanca.

Pred par dnevi je prišla iz mesta vest, da je njen sin na smrtni postelji. Ustrašila se je revica poročila, dasi je že davno slutila, da mora priti grenka, usodepolna ura...

Že ob velikih počitnicah je s skrbnim očesom in skeletnim srcem opazovala sumljivo rdečico na njegovih licih in tihi, zamolkli kašelj. Ob takem pogledu

se ji je zazdelo, da se podira temelj, na katerega je zidala neštete nade.

Tudi Janezu se je zazdela včasih bodočnost ukrađena, uničena... A veroval je vanjo in ji šel nasproti. Cilj in ideali so bili že tako blizu! Neverjetno, da bi jih ne dosegel. A iz polmračne daljave je stegala smrt koščeno desnico...

Prigovarjala mu je: „Janez, doma ostani to leto! Ozdraviš in potem boš nadaljeval.“

Leto izgubim — si je mislil in šel. Z njim so šli njegovi ideali, a materine nade se jim niso več pridružile...

Trudne so bile noge in močno je bilo srce v šibkih prsih, ko je došla v mesto. Zdelo se ji je, da ga vidi s solznimi očmi prosečega: „Mati, odpustite! Ubogal bi Vas bil, pa bi ne bilo tako.“ In ona? Ali mu ne bi odpustila? Ah, vse, vse bi mu odpustila!

V njegovem stanovanju je bilo vse pusto. Puste stene, pust hodnik, da, še zrak je bil nekam pust. Morda je tudi tam takušča? Odprla je vrata v spalnico. Težek vzduh ji je zavel nasproti... A sredi sobe je uzrla sina — na parah... Z obupnim klicem se je zgrudila ob njegovih nogah...

Ob njegovem grobu se je bridko razjokala. Dolgo, dolgo je klečala na črni zemlji in namakala s solzami novo gomilo... Tihi somrak z mrzlim dihom ji je pretresel kosti. Vstala je in se s poslednjo solzo poslovila od hladnega groba, ki je pokopal toliko nad in tako lepo bodočnost...

Duhovnik je zaklinal ob polodprtih vratih: „Umira!“

Domači so stopili v sobo.

„Svečo prinesite, Katra!“

Pohitela je po svečo in jo dala umirajoči v roke. Zadnji pogled, svetel, stekel pogled iz udrlih jamic, zadnji vzdih, tihi, komaj slišen, vdan vzdih — in Hanca je odšla za sinom...

Drugega dne je bila dolina zavita v tenak, bel pajčolan, na katerega so sipale bele snežinke...

nje in obeta, da bo naredila še celo vrsto takih zborovanj, na katerih izražajo liberalci svoje globoko ogorčenje, da vlada tlači slovenske dijake v tesne in smrdljive šolske prostore. Liberalna stranka nam bo pač priznala, da je naša kritika jako mila, ako imenujemo tako postopanje — hinavščino.

Posojilnica v Šoštanju.

Liberalci so imeli v Šoštanju posojilnico, pri kateri pa se je znašel tudi odlični pristaš, ki je kradel. Mi tega ne pripisujemo liberalni stranki v greh, kajti v vsako stranko, tudi v bolj pošteno, kakor je liberalna, se pritepejo taki ljudje. Ampak kazni za grehe, ki jih naredijo pristaši kake stranke, mora stranka sama nositi in jo ne nakladati ljudstvu. Tudi pri nas so kradli v Marenbergu in Laškem trgu, toda prvaki naše stranke plačujejo vsako leto na tisoče, da pokrijejo nasledke in da ne trpi ljudstvo niti krajevarja Škode.

A kako ravna dr. Kukovec pri posojilnici v Šoštanju? Vsakdo bi mislil, da bo vsaj voditelj stranke za posojilnico, ki pripada k liberalni organizaciji, storil vse korake brezplačno, da bo celo marsikaj žrtvoval, da se neljuba zadeva primerno poravnava in nedolžno ljudstvo ne trpi škode. Sedaj pa se izve, da si je računil za telefonične pogovore 50 K, za prenočišča in večerje 250 K, za nakup neke hiše okrog 3500 K itd. itd. Vsakemu pravi notranji čut, da tako ravnanje ni za voditelja stranke primerno.

Izvrševalni odbor liberalne stranke.

Da se dr. Kukovec skuša v imenovanih zadevah pred javnostjo oprati, kdo bi mu zameril? V vsakem človeku je nagon samoobrambe močno razvit in zato ga ne smemo tudi dr. Kukovcu zameriti. Pravični moramo biti na vse strani. Toda da ga stranka hoče sedaj kriti, to je, kar postavlja celo stranko v slabo luč. Stranka bi morala vendar stati na višjem stališču ter zahtevati od vseh svojih ljudi odkritosrčnost, požrtvovalnost in spoštovanje strankinih načel. Sedaj pa čitamo v listih, da je izvrševalni odbor liberalne stranke dne 14. novembra počenjanje dr. Kukovec na celi črti — odobril.

Na ta način mora liberalna stranka pri slovenskem ljudstvu priti ob ves ugled.

Politični ogled.

— **Prestolonaslednik Fran Ferdinand v Londonu.** V soboto, dne 15. t. m., se je pripeljal naš prestolonaslednik Fran Ferdinand s svojo soprogo s posebnim dvornim vlakom v London na obisk angleškega kralja. Sprejet je bil z veliko slovesnostjo. Ulice, po katerih se je vozil prestolonaslednik, so bile vse v zastavah. Ogromne množice ljudstva so visokega gosta viharo pozdravljale s klici: „Živio Avstrija!“ To je znamenje, da vživa Avstrija pri Angležih menda večje spoštovanje kot pri Nemcih v rajhu. Fran Ferdinand ostane kot gost angleškega kralja do petka. Značilno, kako sodijo Angleži o Avstriji in o naši vladarski hiši, je članek nekega velikega londonskega lista o obisku Franca Ferdinanda, v katerem piše: „Z odkritim zadovoljstvom angleško ljudstvo sprejema s svojim kraljem prestolonaslednika habsburške monarhije. Mi se svojih starih prijateljev trdno držimo. Avstro-Ogrska ima pravico do našega prijateljstva, ki ga ni nikdar moglo porušiti kako dnevno politično nasprotstvo. Tudi ni v Evropi države, katere vladar bi bil radi svoje modrosti bolj spoštovan in občudovan kakor cesar Franc Jožef I. Naš visoki gost si vsled njegove visoke izobrazbe, njegovega prijateljstva do umetnosti, radi njegovih vojaških čednosti, gotovo zagotovi srečo Angležev.“

— **Državni zbor.** Zadnji teden se je vršila razprava o upravnih komisijah na Češkem. Čudno je, da se govorniki niso zanimali samo za razmere na Češkem, ampak se še mnogo bolj ozirali na razmere v svojih deželah. Tako je koroški poslanec Grafenauer s pikirimi besedami opisoval naravnost turške razmere na Koroškem, kjer Slovence ne more priti do svojih pravic. Poslanec Spinčič je dokazoval, kako v Istri italijanska manjšina, ki pa ima v deželni odboru večino, gospodari na škodo slovensko-hrvaške večine istrskega prebivalstva. Pritoževal se je tudi, da imajo na Hrvaškem še vedno komisarja in ne bana z ustavnimi razmerami. Sedanji komisar Škrlec je nesposoben za službo na Hrvaškem že zaradi tega, ker ne zna hrvaški, razven pozdrava „Dobro jutro“. Sicer pa se mora posluževati ali nemščine ali madžarščine. Poslanec Perić se je bavil z dogodki na Balkanu. Vsi trije imenovani poslanci so člani Hrvaško-slovenskega kluba. Vsporedno s to razpravo se je vršila razprava o davku na žganje, toda ta ni nič kaj napredovala, ker so pri tej razpravi Rusini nadaljevali s svojo obstrukcijo. Pogajanja s Poljaki zaradi volilne reforme niso napredovala, ker se Poljaki še vedno niso med seboj zedinili, kaj naj predlagajo Rusinom. V četrtek se je vršila volitev v delegacije. Za Štajersko sta izvoljena Slovenec dr. Korošec in Nemec Švajcer, za Kranjsko dr. Šusteršič, za Istro Hrvat dr. Leginja, za Dalmacijo Srb dr. Baljak. — Ker so se zadnji čas ponavljali vpadi raznih tatinskih družb s hrvaškega ozemlja čez Sotlo na Štajersko, sta poslanca dr. Benkovič in dr. Jankovič vložila na ministrstvo za deželno brambo in notranje zadeve interpelacijo, v kateri sta nujno zahtevala, da se od hrvaške vlade osnujejo orožniške postaje v Harnici in pa

Kraljevcu ter se orožniške postaje na štajerski strani ojačajo. — Poslanca Grafenauer in dr. Verstovšek sta bila v sredo, dne 12. novembra, v avdienci pri naučenem ministru, kateremu sta predložila pritožbe koroških Slovencev glede zatiranja slovenskih ljudskih šol po koroškem deželni šolskem svetu.

— **Delegacije.** V torek, dne 18. t. m., so se stale zopet delegacije. V sredo je bil sprejem pri cesarju in prestolni govor. Jugoslovani imajo letos 4 delegate v avstrijski delegaciji: dr. Korošec, dr. Šusteršič, dr. Leginja in dr. Baljak. Zanimiva bo letos razprava o zunanji politiki grofa Berhtolda in pa o vladanju finančnega ministra Bilinskega v Bosni. Iz nemškega tabora se sliši, da z grofom Berhtoldom tudi niso zadovoljni, ker se baje preveč trudi za prijateljstvo Rusije, a zanemarljivo prijateljstvo Nemčije. Mi pa menimo, da je edino dobro na Berhtoldovi politiki, kajti Nemci so se izkazali kot sebični in nezanesljivi zavezniki.

— **Kranjsko.** Slovenska Ljudska Stranka je postavila za kandidata za deželni zbor v okraju Ribnica—Kočevje—Velike Lašče (kmečke občine) posestnika Lovšina in kaplana Skulja. V mestni skupini Vrhnika kandidira S. L. S. dr. Marolta. Liberalni kandidatje so sledeči: V mestni kuriji ljubljanski kandidira v I. okraju dr. Novak in profesor Reisner, v II. okraju pa dr. Tavčar in Adolf Ribnikar. V splošni kuriji kandidira Josip Turk, lastnik pogrebnega zavoda. V Kranju in Škofji Loki kandidira ljubljanski podžupan in deželni odbornik dr. K. Triller, v mestni in trški skupini Kamnik—Radovljica—Trzin profesor dr. Pavel Pestotnik, v dolenskih mestih Krško—Kostanjevica—Novo Mesto—Metlika—Črnomelj—Višnja Gora in trgu Ribnica posestnik Julij Mazella; v Postojni, Ložu in Vrhniku kandidirajo postojanskega župana Josipa Lavrenčiča; v Idriji pa dosedanega poslanca Engelberta Gangla. — Težko gre liberalcem pri postavljanju kandidatov v kmečki in splošni skupini. Noben pameten mož ne posodi več rad svojega imena propadajoči liberalni stranki, ker vsak ve, da bo propadel kakor je dolg in širok. Po dolgem mešetarenju so vjeli liberalci sledeče kandidate: Za kmečko skupino na Gorenjskem se bo trgal stric Trebušnik, kateri je znan bralcem Mohorjevih knjig, kako je plezal na Triglav; proti našemu Kobiju kandidirajo liberalci v splošni kuriji živinozdravnika Majdiča v Logatcu; v ljubljanski okolici v splošni kuriji kandidira nek Andrej Knez, liberalček z Viča; v ribniškem okraju kandidira Fran Andolšek, v novomeškem pa profesor A. Škerlj. — S. L. S. prireja pridno volilne shode. Liberalcem se poje na Kranjskem smrtna pesem.

— **Hrvaško.** V Budimpešti so se vršila te dni pogajanja med vlado in hrvaško-srbsko koalicijo (združeni strankami). Kakor poročajo listi, se je pozrelo Škerlecu pridobiti koalicijo za-se. Koalicija, v kateri se nahajajo skoro sami liberalni Hrvatje in Srbi, se je baje zvezala z vlado, oziroma madžaroni proti stranki prava. Koalicija se je zavezala, da prepušči madžarski stranki pri novih deželnozborskih volitvah, katere se bodo v kratkem vršile, večje število mandatov. Vlada pa bo za protiuslugo pomagala z madžaronskimi glasovi in zato, da bodo kandidati koalicije v več okrajih premagali kandidate stranke prava. Komisariat se bo odpravil, volitve bodo v kratkem razpisane, Škerlec pa bo imenovan za bana. Kot narodna pridobitev se obljublja Hrvatom, da bo hrvaščina pri železnicah ne sicer enakopravna z madžarščino, pa vendar bolj rabljena kot do sedaj.

— **Ogrsko.** Katoliški shod obsodil liberalno delo na Ogrskem. Na katoliškem shodu je obsodil kardinal baron Kuro Hornig v primerno ostrih besedah korupcijsko gospodarstvo ogrsko ter obenem tudi sedanjega predsednika Tiso, ki je svoj čas na nekem zborovanju rekel: „Nobene splošne volilne pravice ljudstvu, temveč vse tiste, v katerih hišah visi kip Matere božje, obesiti na kol.“ Stališče škofa-kardinala je vzbudilo veliko zanimanja in odobravanja med katoličani. Tiso se kaže v vedno lepši luči. On pritiska ne samo Slovane, ampak tudi katoličane k zidu. Liberalce Tiso ne pozna pravice, ampak moč in železno pest. Pa bo menda vendar kmalu konec njegove milosti.

— **Balkan.** Med Turčijo in Grško se je po posredovanju rumunske vlade vendar posrečilo doseči sporazum. Dne 11. novembra se je sklenila med grškimi in turškimi mirovnimi pooblaščenici sledeča pogodba: 1. Vsa medsebojna določila in pogodbe, veljavne pred izbruhom vojske, se zopet uveljavijo; 2. vsi dosežani politični hudodelci se oprosti vseh kazni; 3. novim grškim podanikom je na 3 leta na prosto dano, ali ostanejo pod Grško ali pa se izselijo v Turčijo; 4. zasebna sultanova posest kakor tudi last sultanove rodbine se ne zapleni; 5. glede zasebne turške posesti bo odločevalo posebno razsodišče; 6. razsodišče določi tudi, kdo plača vzdrževanje vojnih vjetnikov; 7. Turčija se zaveže, da povrne Grški zneske, katere je Grška izplačala kot plače turškim častnikom; 8. Turčija izroči brez odškodnine zajete grške ladje; 9. obe državi uredita medsebojno vse zadeve glede pravosodstva; 10. skupna (vakufska) posestva se v novi Grški ne bodo zaplenila; 11. desetina od teh posestev se odpravi; 12. grška vlada obljubi, podpirati razne turške samostane, mošeje in semenišča. Vojna nevarnost med Grško in Turčijo je sedaj srečno odstranjena. — Iz Sofije poročajo: Odkrivati se je pričela skrivnost o usodi tistih bolgarskih vojakov, ki so jih Grki vjeli, a jih ni bilo nikjer, ko so vjetnike Bolgari in Grki zamenjavali. Dognali so, da so 80

bolgarskih vojakov, ko so jih uklenili v verige, prepeljali na parnik „Pelops“, češ, da jih bodo zdravniško nadzorovali, če so zdravi ali ne. Med vožnjo pa so bolgarske vojake na kapitanovo povelje vrgli v morje; 12 bolgarskih vojnih vjetnikov pa so Grki na isti ladji do smrti mučili. To je videlo več potnikov, med njimi tudi ravnatelj družbe Singer. — Meja med Albanijo in Črno goro je po mednarodni komisiji sedaj že določena. Komisija je priznala troje velikih vasi v bližini Djakovice Črni gori. — Na Bolgarskem se prirejajo sedaj po mestih shodi, na katerih govorijo vladni politiki o tem, kdo je kriv, da je bila Bolgarija v zadnji vojski tako hudo poražena. Vsi govorniki so večinoma edini v tem, da je vojsko, oziroma poraz, zakrivil rusoljubni minister Danev. Na zborovanju, ki se je vršilo v Sofiji dne 16. t. m., so doneli klici: Danev, izdajalec domovine! Fej izdajalec! On ne zasluži, da ga nosi bolgarska zemlja! — Kakor Grki, tako tudi Srbi ravnajo v podjarmljenem makedonskem ozemlju zelo surovo z ubogimi Bolgari. Za Bolgare so izdali Srbi posebno stroge določbe. Pravice Bolgarov se kratijo na vse mogoče načine. Pretečni teden je bilo v Makedoniji obsojenih 46 Bolgarov, vsak na 10 let ječe, samo radi tega, ker so ob času vojske pri boji služili molili za bolgarskega carja Ferdinanda. Med obsojenci je 11 duhovnikov.

— **Nemčija.** Že zadnjič smo poročali, da so v mestu Kelmoraj pri občinskih volitvah v mestni zastop v III. razredu zmagali katoliški kandidatje z ogromno večino. Dne 12. novembra pa so zmagali katoličani tudi v II. razredu s 4 kandidati. Liberalci so spravili komaj svoja 2 kandidata v ožjo volitev. Končni uspeh volitev bo ta, da bo imel katoliški „centrum“ 31 svojih moč v občinskem zastopu, med tem ko šteje liberalna in socialno-demokratska četa le 20 moč.

— **Švica.** V okraju Geneva (Genf) v Švici so se vršile prejšnji teden volitve v okrajni svet. Katoličani, dasiravno jih je v okraju le ena šestina vseh prebivalcev, so si priborili 17 mandatov, enega več kot pred 3 leti. Katoliški svetovalci bodo v zbornici svetovalcev odločevali, ker se bodo zvezali s konservativnimi protestanti. Liberalno-radikalna vladna večina je s tem premagana. Katoliške stranke v vseh deželah napredujejo, liberalci pa dobivajo udarec za udarcem.

— **Amerika.** Spor med Združenimi državami in Mehiko bo menda vendar-le polegel. Posilpredsednik mehikanske ljudovlade, Huerta, je sprevidel, da brez pomoči vlade Združenih držav ne bo ostal na predsedniškem prestolu. Vlada Združenih držav je izdala prepoved, da se ne sme ne železnina ne orožje uvažati več v Mehiko. Poleg tega pa je Severna Amerika pošiljala dan za dnevom več vojaštva na mehikansko mejo, velike bojne ladje pa so grozile, da začno bljuvati usodepolni ogenj na mehikanska pristanišča. Tega se je Huerta ustrašil in se je pričel pogajati. Severna Amerika stavi zelo ostre pogoje, da izpremeni svoje stališče. Glavni zahtevi sta, da Huerta odstopi kot predsednik in da mehikanska vlada zagotovi popolno osebno in lastninsko varstvo za tučce. Anglija podpira zahteve Združenih držav in tako je upa, da se bo Huerta pritisku obeh držav končno udal. — Katoličani v Braziliji imajo svoje državno politično društvo, katero šteje nad 5000 članov. Predsednik mu je grof Solini. Društvo širi katoliško časopisje med Braziljanci. Lansko leto je žrtvovalo nad 20.000 K za katoliške liste.

Naročnikom!

Vsem našim prijateljem! Zadaji številki smo priložili položnice za pošiljanje naročnine. Naročnike uljudno prosimo, da nam začnejo naročnino takoj pošiljati. S tem nam ob novem letu zelo olajšajo. Položnice naj se natanko izpolnijo. Ime (krstno in rodbinsko) naj se piše razločno, ravno tako tudi kraj, ker drugače ne vemo, komu naj poslani denar vpišemo v dobro.

Vsaka položnica ima nad besedo „Položnica“ napravljeni dve roki. Med tisti dve roki naj vsak dosežani naročnik napiše besedi „star naročnik“ in poleg te pristavi tisto številko, ki je najde na svjem ovitku, v katerem se mu list pošilja. Kdor si list na novo naroči, naj zapiše na položnico med tisti dve roki besede: nov naročnik.

Kdor bo položnico tako izpolnil, kakor je tukaj zahtevano, bo list dobival vedno v redu. Kdor pa se ne bo ravnal po tem navodilu, si bo sam kriv, ako bo pri pošiljanju lista nastala kaka zmešnjava.

Kdor nima položnic, naj ne piše po njo, ampak naj pošlje denar po nakaznici, na katero naj tudi napiše, ali je stari ali novi naročnik in številko ovitka.

Nesreča v gozdu in na železnici.

Drevo ubilo 2 moža.

Iz St. Petra pri Novem Mestu na Kranjskem se poroča: Velika nesreča se je pripetila dne 12. t. m. proti večeru. Kake ¼ ure od Nove gore so v hmelniškem gozdu 3 možje podirali bukve. Podžagavali so jih in podsekavali. Nesreča je hotela, da so istočasno omahnile 3 bukve, ki so pokopale pod seboj dvoje žrtev. 58letni Anton Saje in 30letni Fr. Strgar, oba vzor-moža, pridna delavca, sta obležala na licu me-